

VENDIM
Nr. 40, datë 29.3.2024

MBI MIRATIMIN E OBJEKTIVAVE STRATEGJIKË TË ERE-s
PËR PERIUDHËN 2024–2026

Në mbështetje të neneve 10, 16 dhe 18, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar; nenit 3, germës “d” të “Rregullores së brendshme të organizimit dhe funksionimit të Entit Rregullator të Energjisë”, miratuar me vendimin e Bordit të Entit Rregullator të Energjisë (ERE), nr. 199, datë 27.11.2020; si dhe nenit 15 të “Rregullores për organizimin, funksionimin dhe procedurat e ERE-s”, miratuar me vendimin e Bordit të ERE-s nr. 96, datë 17.6.2016; Bordi i ERE-s, në mbledhjen e tij të datës 29.3.2024, pasi shqyrtoi relacionin me nr. 829/2 prot., datë 27.3.2024, “Për miratimin e objektivave strategjikë të ERE-s për periudhën 2024–2026”,

konstatoi se:

- Referuar ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar, në nenin 4, përcaktohet se ministria përgjegjëse për energjinë: *Harton Strategjinë Kombëtare të Energjisë, e cila miratohet nga Këshilli i Ministrave dhe përditësohet të paktën çdo pesë vjet. Strategjia Kombëtare e Energjisë përcakton objektivat e zhvillimit të sektorit të energjisë, si dhe rrugët e arritjes së tyre, duke siguruar një zhvillim të qëndrueshëm të ekonomisë kombëtare për një periudhë afatmesme dhe afatgjatë, harton programet afatmesme për zhvillimin e sektorit të energjisë elektrike, të cilat miratohen nga Këshilli i Ministrave, në përputhje me Strategjinë Kombëtare të Energjisë.*

- Në zbatim të ligjit nr. 43/2015, ERE harton dhe miraton objektivat e saj strategjikë për kryerjen e funksioneve rregullatore, të përcaktuara në nenin 18, të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, i ndryshuar.

- Bordi i ERE-s, me vendimin nr. 74, datë 12.3.2021, ka miratuar objektivat strategjikë për periudhën 2021–2023, pas miratimit, ndjekjes së realizimit të tyre dhe miratimit të progres raportit në zbatim të objektivave strategjikë, të miratuar me vendimin e Bordit të ERE-s nr. 74/2021, ERE ka paraqitur objektiva të rinj të veprimtarisë së saj për periudhën vijuese 2024–2026.

- Objektivat strategjikë të ERE-s për periudhën 2024–2026 përfshijnë:

- Mbrojtjen e konsumatorëve duke u mundësuar atyre të marrin pjesë në tregjet e energjisë;
- Rregullimi efektiv për një treg konkurrues përmes monitorimit dhe raportimit, tarifave të drejta, zbatimit dhe përputhshmërisë;
- Promovimi i rregullimit efikas të infrastrukturës duke inkurajuar operatorët e rrjeteve për të shërbyer si platforma ndëraktive për shërbimet energjetike;
- Përdorimi i ekspertizës sonë për të informuar rreth zhvillimeve të tregut energjisë dhe mbështetja e ERE-s gjatë periudhës së tranzicionit të hapjes së tregut të energjisë.

Për gjithë sa më sipër, Bordi i ERE-s

VENDOSI:

1. Të miratojë objektivat strategjikë të ERE-s për periudhën 2024–2026 (bashkëlidhur).
 2. Ngarkohen strukturat e ERE-s të raportojnë çdo 4 muaj mbi ecurinë e objektivave të miratuar sipas këtij vendimi.
 3. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për koordinimin dhe ndjekjen e ecurisë së zbatimit të detyrave sipas këtyre objektivave.
- Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.
Ky vendim botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETARE NË DETYRË
Erjola Sadushi

OBJEKTIVAT STRATEGJIKË TË ERE-s PËR PERIUDHËN 2024–2026

Përmes miratimit të këtyre objektivave, ERE siguron vullnetin e plotë të saj për të kontribuar plotësisht në ofrimin e shërbimeve rregullatore në përputhje me politikën në vend, siç është

adresimi i çështjeve mjedisore, sigurimi i furnizimit të pandërprerë dhe me cilësi të energjisë dhe mbrojtja e interesave të të gjithë konsumatorëve përfshirë fuqizimin e tyre. Ky plan është rezultat i një procesi të gjerë të studimit të ndryshimeve që ka pësuar tregu i energjisë, politikave rregullatore jo vetëm në eksperiencën e ERE-s, por edhe në kuadër të bashkëpunimit me organizatat ndërkombëtare ku jemi anëtarë.

Në praktikën e saj të punës, ERE do të vijojë angazhimin me çdo palë të interesit në formën e konsultimeve të saj apo marrjen e opinioneve për përmirësimin e punës së saj apo në hartimin dhe rishikimin e akteve rregullatore.

KAPITULLI I

1. Këndvështrim i përgjithshëm, misioni, vizioni dhe objektivat e ERE-s

1.1 Krijimi i ERE-s

Enti Rregullator i Energjisë (ERE) është rregullatori i pavarur i energjisë elektrike dhe gazit natyror në Shqipëri i krijuar për herë të parë në vitin 1996 me ligjin për rregullimin e sektorit të energjisë elektrike dhe aktualisht funksionon në bazë të ligjit nr. 43/2015, datë 30.4.2015, “Për sektorin e energjisë elektrike” dhe ligjit nr. 102/2015, “Për sektorin e gazit natyror”, të ndryshuar.

1.2 Kompetencat:

ERE është një organ i administratës publike i organizuar si ent publik, fusha e përgjegjësisë së të cilit përfshin kompetenca në drejtëm të:

Hartimi i akteve rregullatore

ERE miraton aktet rregullatore në tregun e energjisë lidhur me ushtrimin e aktivitetit të prodhimit, transmetimit, shpërndarjes, tregtimit dhe furnizimit të energjisë, përfshirë kontratat tip ose kushtet e përgjithshme të kontratave për shërbimet e rregulluara.

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve

Trajton mosmarrëveshjet në lidhje me ankesat e klientëve ndaj të licencuarve dhe ndërmjet të licencuarve.

Shqyrtimi i planeve të investimeve

Shqyrton dhe miraton në përputhje me parimin e planifikimit me koston më të ulët, planet e investimeve të operatorëve të rregulluar.

Licencimi i subjekteve në tregun e energjisë

Trajton kërkesat për dhënie, modifikimin, transferimin, rinovimin dhe heqjen e licencave për ushtrimin e aktiviteteve në veprimtarinë e prodhimit, transmetimit, shpërndarjes, tregtimit dhe furnizimit me energji elektrike. Në sektorin e gazit natyror, ERE shqyrton aplikimet për licencim për ushtrimin e aktiviteteve të prodhimit, transmetimit, shpërndarjes, tregtimit dhe furnizimit të energjisë.

Përcaktimi i tarifave

Aktivitetet që lidhen me detyrimet e shërbimit publik nga të licencuarit realizohen me tarifa dhe çmime të përcaktuara nga ERE.

Rritja e kërkesës për energji, nevoja për zgjerimin e rrjetit apo mirëmbajte, zhvillimi teknologjik ndikon në koston e shërbimit dhe, si të tillë, në çmimin e shitjes së energjisë elektrike.

Monitorimi

Ligji përcakton të drejtën e ERE-s për të monitoruar dhe kontrolluar funksionimin e tregut të energjisë elektrike, si dhe për të detyruar të licencuarit të ndërmarrin masa të nevojshme për nxitjen e konkurrencës efektive dhe sigurinë e funksionimit të tregut. Po ashtu ERE monitoron zbatimin e kontratave të lidhura midis të licencuarve, duke ushtruar të drejtën e aksesit mbi dokumentacionin dhe informacionin e të licencuarit dhe duke ruajtur konfidencialitetin e informacionit të marrë, si dhe kontrollon nëse shërbimi është kryer në përputhje me kërkesat e përcaktuara në kushtet e licencës apo rregulloret e miratuara nga ERE. Në çdo rast, monitoron kryerjen e veprimtarisë nga operatorët e ngarkuar me detyrimin e shërbimit publik.

Organizimi

ERE është një person juridik publik, me seli në Tiranë dhe përbëhet nga Bordi i Komisionerëve, me një kryetar dhe katër anëtarë, të cilët kanë funksion vendimmarrës dhe emërohen nga Kuvendi i Shqipërisë. Përveç Bordit është edhe personeli teknik i organizuar në drejtori dhe sektorë. Pjesë integrale e strukturës aktuale së ERE-s janë edhe këshilltari dhe sekretari i përgjithshëm.

Misioni i Entit Rregullator në Sektorin e Energjisë është:

Garantimi i furnizimit të qëndrueshëm dhe të sigurt me energji elektrike të klientëve, nëpërmjet krijimit të një tregu funksional dhe konkurrues të energjisë elektrike, duke marrë në konsideratë interesat e klientëve, sigurinë e cilësinë e shërbimit të furnizimit me energji elektrike dhe kërkesat për mbrojtjen e mjedisit.

Rregullimi i marrëdhënieve në veprimtaritë e prodhimit, transmetimit, shpërndarjes dhe furnizimit me energji elektrike, i cili vendos rregullat, lidhur me:

- a) hapjen, organizimin dhe funksionimin e një tregu konkurrues të energjisë elektrike;
- b) pjesëmarrjen në tregun e energjisë elektrike;
- c) dhënien e autorizimeve dhe licencave në sektorin e energjisë elektrike;
- ç) rregullimin e veprimtarive në sektorin e energjisë elektrike, mbrojtjen e klientëve, sigurinë e furnizimit dhe krijimin e strukturave konkurruese të tregut të energjisë elektrike;
- d) integrimin e tregut shqiptar në tregun rajonal dhe atë evropian të energjisë elektrike.

Misioni i Entit Rregullator në Sektorin e Gazit Natyror është:

Garantimi i shërbimeve për një zhvillim të qëndrueshëm dhe të sigurt për funksionimin e tregut të gazit natyror, duke mundësuar krijimin e një tregu funksional dhe konkurrues, duke marrë në konsideratë interesat e klientëve, sigurinë e cilësinë e shërbimit të furnizimit me gaz natyror, si dhe kërkesat për mbrojtjen e mjedisit.

Rregullimi i marrëdhënieve në veprimtaritë e transmetimit, shpërndarjes, furnizimit, tregtimit, depozitimit të gazit natyror, si dhe operimit në impiantet e GNL-së, i cili vendos rregullat lidhur me:

- a) përcaktimin e fazave të hapjes së tregut, organizimin dhe funksionimin e një tregu konkurrues, duke mundësuar dhe siguruar qëndrueshmërinë në investimet e nevojshme në rrjete;
- b) dhënien e autorizimeve dhe licencave për shoqëritë e gazit natyror;
- c) krijimin e kushteve të barabarta për të gjithë pjesëmarrësit e tregut të gazit natyror, duke bashkëpunuar me autoritete të tjera rajonale dhe/ose evropiane rregullatore.

Vizioni ynë

Një rregullator që njeh rolet dhe përgjegjësitë e tij në sektorin e energjisë elektrike dhe gazit natyror, të cilin e ushtron bazuar në parimet e transparencës, besueshmërisë, drejtësisë dhe praktikat më të mira, duke bërë të mundur një sektor konkurrues të energjisë ku çdo palë ndihet e mbrojtur dhe e përfshirë dhe, gjithashtu, investitori dhe shteti gjejnë të ekuilibruara interesat e tyre.

Puna e ERE-s në ushtrimin e përgjegjësiave të saj rregullatore ndikon jo vetëm ndaj konsumatorëve, por edhe aktorëve të tjerë të tillë si operatorët e rrjetit, investitorët dhe qeveria në kuadër të ofrimit të një shërbimi të sigurt dhe të qëndrueshëm në interes të të gjitha palëve. ERE vepron si një organ i pavarur, por gjithmonë brenda një kuadri politik dhe të vendosur në ligje dhe në aktet e KM-së apo politikat e tjera të organeve të ngarkuara me ligj për rregullimin e aspekteve të caktuara të sektorit të energjisë. Një fushë thelbësore e punës sonë për tre vjetët e ardhshëm është bashkëpunimi me palët e interesuara, duke vendosur një program veprimesh që nevojitet për të arritur objektivat tanë 2024–2026, duke vazhduar të përmbushim kërkesat e legjislacionit në fuqi dhe ndryshimeve respektive të tij, objekt i fushës së përgjegjësisë së ERE-s. Legjislacioni dhe politika e re në sektorin e energjisë elektrike rrit ndjeshëm rolin dhe përgjegjësinë e ERE-s në këtë periudhë, pasi merr në konsideratë zhvillimet teknologjike, të sigurisë, përfshirë asaj kibernetike, dhe fuqizimit të konsumatorit referuar Clean Energy Package. Planin ynë strategjik, gjithashtu, përcakton prioritetet tona për të mundësuar dhe mbrojtur konsumatorët e energjisë, veçanërisht, konsumatorët vulnerabël. Sigurimi që klientët aktivë dhe komunitetet e energjisë luajnë një rol në rritje në veprimet në kaudër të mbrojtës mjedisore zhvillimit të burimeve të rinovueshme, do të jenë fusha thelbësore të fokusit të këtij plani strategjik që bazohet në legjislacion dhe zhvillimet e politikave në vend. Qëllimi i këtij plani strategjik është edhe përdorimi eficient i burimeve ekonomike dhe njerëzore, duke u përshtatur edhe me mënyrat më fleksibile të punës bazuar në një vizion për furnizime të sigurta dhe të qëndrueshme të energjisë.

Planin ynë strategjik ka tri pjesë: misioni ynë: - Është ajo që bëjmë çdo ditë bazuar në rolin dhe fushën e përgjegjësie të përcaktuar në ligj.

Vizioni ynë – përcakton një rrugë të qartë për të gjitha shërbimet që ofrojmë.

Objektivat/prioritetet tona përfshirë planin e veprimeve të ndërlidhura mes tyre pasqyrojnë fushat e fokusit dhe përmirësimin ndëroorganizativ për të siguruar në kohë dhe me efikasitet funksionet rregullatore në përputhje me misionin dhe vizionin tonë.

KAPITULLI II OBJEKTIVAT, PRIORITETET DHE INICIATIVAT

Roli i ERE-s në sektorin e energjisë elektrike dhe gazit natyror është të sigurojë përmes akteve rregullatore furnizimin e vazhdueshëm, me cilësi dhe me kostot më të ulëta, të promovojë konkurrencën dhe zhvillimin në prodhimin, transmetimin, shpërndarjen dhe furnizimin me energji elektrike dhe me gaz natyror. ERE përcakton tarifat e operatorëve të rrjetit, monitorimin dhe mbikëqyrjen e aktiviteteve të të licencuarve, miratimin e akteve nënligjore për ushtrimin e aktiviteteve në tregun e energjisë.

Në ushtrimin e përgjegjësisë së saj, ERE synon të jetë:

- një institucion i besueshëm, që siguron ekspertizën e saj në shërbimet që ofron;
- administrim eficient dhe efektiv të proceseve rregullatore;
- përfshirje të të gjitha palëve të interesit në praktikën rregullatore.

Objektivat strategjikë të ERE-s për periudhën 2024–2026 përfshijnë:

- mbrojtjen e konsumatorëve duke u mundësuar atyre të marrin pjesë në tregjet e energjisë;
- rregullimi efektiv për një treg konkurrues përmes monitorimit dhe raportimit, tarifave të drejta, zbatimit dhe përputhshmërisë;
- promovimi i rregullimit efikas të infrastrukturës duke inkurajuar operatorët e rrjeteve për të shërbyer si platforma ndëraktive për shërbimet energjetike;
- përdorimi i ekspertizës sonë për të informuar rreth zhvillimeve të tregut energjisë dhe mbështesja e tranzicionit të energjisë.

Çdo vit, ERE raporton në përputhje me legjislacionin në fuqi në Kuvend dhe është objekt i vlerësimit dhe rekomandimeve në rezolutën respektive. Për këtë ERE harton një plan veprimi dhe përshtat planin e veprimit të miratuar në kuadër të objektivave strategjikë.

Pjesë e vazhdueshme e punës së ERE-s do të jetë në vijim edhe bashkëpunimi me organet e tjera dhe palët e interesit në tregun e energjisë në fushat me interes të përbashkët, për një konsumator të kënaqur, një sistem i sigurt i energjisë elektrike dhe gazit; zhvillimi efektiv i tregjeve të hapura dhe konkurruese; dhe investime efikase dhe në sistem.

Si rregullator, ne e bëjmë këtë duke kryer funksionet tona rregullatore, në bashkëpunimin me institucionet dhe aktorët e tjerë për të ndërtuar besimin në autoritetin e ERE-s. Strategjia jonë është e fokusuar në arritjen e një sistemi të energjisë elektrike, që është:

I qëndrueshëm – ku konsumatorët mund të kenë mundësi për t'u përfshirë në prodhimin, rezervimin dhe në tërësi të përfitojnë nga teknologjitë e rinovueshme.

Ata mund të kontrollojnë përdorimin e tyre të energjisë, duke ulur kostot dhe të ndikojnë përmirësimin e mjedisit.

Të aksesueshme – konsumatorët kanë mundësi përmes proceseve të thjeshta dhe të qëndrueshme për të hyrë në tregun e energjisë. Ata mund të zgjedhin furnizuesit e tyre të energjisë nga një treg konkurrues dhe efikas.

Siguri dhe efikasitet – konsumatorët kanë besim në furnizuesit e tyre të energjisë dhe janë me pak të ekspozuar ndaj çmimeve të larta.

Objektivi kryesor i ERE-s është mbrojtja e interesave të konsumatorëve, tani dhe në të ardhmen, duke përfshirë interesin e tyre në një mjedis më të pastër dhe më të gjelbër. Ne synojmë ta arrijmë këtë, duke vendosur:

- çmime të drejta për konsumatorët;
- monitorimin dhe zbatimin e standardeve të cilësisë dhe standardeve të shërbimit.

ERE synon të jetë fleksibile për të përshtatur shërbimet dhe praktikën rregullatore zhvillimet dhe sfidat e reja të sektorit të energjisë.

KAPITULLI 3

Objektivi 1. Mbrojtja e konsumatorëve në nevojë dhe fuqizimi i konsumatorëve

Një nga prioritetet kryesore të punës së ERE-s është mbrojtja e konsumatorëve me fokus në mënyrë të veçantë të konsumatorëve që për rrethana ekonomike apo sociale janë në pamundësi për të kuptuar drejt dhe për të marrë vendimet e duhura që lidhen me furnizimin e tyre me energji.

Plani ynë i veprimit në këtë drejtim përfshin:

- ERE informon nëpërmjet të gjitha mjeteve që lehtësojnë komunikimin me konsumatorët, me qëllim që ata të marrin pjesë në mënyrë efektive në treg.

- ERE mbështet dhe mbron konsumatorët e energjisë, për këtë, ERE, së pari, përpunon informacionet që lidhen me konsumatorët në tregun e energjisë për të vijuar më tej me përgatitjen e informacioneve lehtësisht të kuptueshëm të konsumatorëve të energjisë.

- ERE zhvillon pyetësorë, me qëllim që të kuptojë drejt mungesat në informacion apo natyrën e informacionit që konsumatorët kanë nevojë apo sa besim kanë konsumatorët në shërbimet që atyre iu ofrohen dhe në informacionet që marrin.

Natyrisht jo e vetme, ERE, por edhe organizma të tjerë që punojnë për të rritur mbrojtjen e konsumatorit, si për shembull, Zyra e Mbrojtjes së Konsumatorit pranë Ministrisë së Financave, Agjencia për Eficiencën, Avokati i Popullit, organizmat, shoqatat e mbrojtjes së konsumatorit. ERE vlerëson me mjaft rendësi bashkëpunimin me këto institucione për të vijuar punën e saj për të ofruar fushata informimi publik dhe edukim konsumator.

Po ashtu do të bashkëpunohet me furnizuesit për të siguruar politika informuese/edukuese.

Një tjetër dimension me mjaft rendësi në mbrojtjen e konsumatorit është mbrojtja e konsumatorit edhe në këndvështrimin e diferencave gjinore.

Në shumë kontekste, janë gratë që vuajnë më shumë nga kushtet e varfërisë ekstreme. Por edhe grupe të tjera janë ekspozuar në këtë drejtim. Të tillë janë njerëzit e moshuar, fëmijët, njerëzit me aftësi të kufizuara etj.

Plani i veprimit

Politika e ERE-s në mbrojtjen e konsumatorit do të marrë në konsideratë edhe promovimin e politikës me fokus grupe në përgatitjen e informacioneve të tilla si ato për përdorimin eficient të energjisë, programet e veçanta për të përfutur nga skemat qeveritare apo dhe ato të shoqatave me fokus mbështetjen e konsumatorit. Të tilla janë promovimi i pjesëmarrjes në komunitetet e energjisë.

Po ashtu në funksion të këtij objekti, ERE do të zhvillojë Strategjinë e saj për Mbrojtjen e Konsumatorëve.

Gjatë vitit 2023 me urdhër të Kryeministrit të vendit është ngritur një grup pune për hartimin e kriterëve për përfitim të statusit të klientëve në nevojë dhe masave respektive për mbështetjen e tyre. ERE në vijim do të punojë për të reflektuar këtë politikë të qeverisë në Strategjinë e saj të Mbrojtjes së Konsumatorit.

Plotësimi dhe rishikimi i kuadrit rregullator

Politika e mbrojtjes së konsumatorit është vazhdimisht në zhvillim për t'iu përgjigjur mjedisit të ndryshëm, nevojave dhe pritjeve të konsumatorëve.

Plani i veprimit:

ERE është, gjithashtu, e fokusuar në zhvillimin e kuadrit rregullator për të adresuar qasjen e duhur në çështjet që janë shumë të rëndësishme për konsumatorët në këtë treg dinamik të energjisë.

Si rregullator, ERE, gjithashtu, do të angazhohet me të licencuarit për të përditësuar planet e masave për shërbimet e ofruara nga furnizuesit dhe respektimin e të drejtave të konsumatorëve nga furnizuesit në përputhje me zhvillimin e kuadrit rregullator.

Pjesë e planit të veprimit për mbrojtjen e konsumatorit do të jetë edhe përgatitja e informacioneve ose përfshirë video-mesazhe apo *quiz* për të kuptuar nivelin e tyre të informacionit për të drejtat e tyre për ndryshimin e furnizuesit apo pse është në të mirë të tyre të përdorin të drejtën e tyre për ndryshimin e furnizuesit. Në funksion të edukimit do të jetë edhe promovimi i platformës PCT të krahasimit të çmimeve.

ERE ka, gjithashtu, si pjesë të strukturës organizative të saj një strukturë të dedikuar për trajtimin e ankesave të konsumatorëve dhe mosmarrëveshjeve midis operatorëve dhe konsumatorëve dhe është fokusuar në sigurimin e informacionit të qartë, për të informuar drejt konsumatorët e energjisë për të drejtat e tyre.

Arritja e këtij objektivi do të mbështetet kryesisht nga Drejtoria e Mbrojtjes së Konsumatorit si struktura që vendos kontaktin e parë me konsumatorin i cili zakonisht i drejtohet dhe njihet me ERE në momentin e një pakënaqësie ndaj furnizuesve.

Sa i takon edukimit të konsumatorit kjo do të jetë një punë që do të përfshijë angazhimin e plotë të të gjitha niveleve vendimmarrëse dhe drejtuese në ERE.

Përveç sa më sipër, plani i veprimit të ERE-s për qëllime të fuqizimit të konsumatorit përfshin:

Përditësimi i akteve rregullatore me praktikën më të mira rregullatore dhe me ndryshimet në legjislacionin primar. Pa përjashtuar mundësinë e rishikimit apo nxjerrjes së akteve të tjera ERE vlerëson si prioritarë rishikimin e akteve rregullatore si vijon:

- kushtet e përgjithshme të kontratës së furnizimit;
- rregullat për trajtimin e ankesave dhe zgjidhjes së mosmarrëveshjeve;
- rishikimin e rregullave të trajtimit të ankesave nga furnizuesit dhe planeve të masave të tyre.

Për këtë, puna do të konsistojë në zhvillimin e pyetësorëve me konsumatorët dhe me vetë furnizuesin lidhur me perceptimet e tyre ndaj këtyre rregullave.

Rishikimi do të konsistojë në përshtatjen me rregullimet në legjislacionin primar të sektorit, por edhe atë të zgjidhjes së mosmarrëveshjeve. Për këtë, ERE do të punojë ngushtësisht me të gjitha palët, institucionet shtetërore, shoqatat e konsumatorit dhe operatorët (të licencuarit) për të ndarë me ta nevojat për ndërhyrjet e ndryshme në përmirësimin e këtyre rregullave për të pasur një qasje gjithnjë e më afër zgjidhjeve jashtëgjyqësore të mosmarrëveshjeve.

Fuqizimi i konsumatorit do të konsistojë edhe në vendosjen e planeve të përbashkëta me shoqatat e konsumatorit dhe autoritetet lokale për promovimin e komuniteteve të energjisë dhe zhvillimin e programeve edukuese për organizimin dhe pjesëmarrjen në këto komunitete.

Promovimi i sondazhit të vlerësimit të kënaqësisë së besueshmërisë së konsumatore, duke futur modele të standardizuara për marrjen e informacionit mbi nivelin e shërbimit të perceptuar nga konsumatori, do të jetë pjesë e standardeve të komunikimit me publikun.

Do të punohet për të kuptuar aksesin në shërbime digjitale nga konsumatori dhe për nevojën për promovimin e shërbimeve digjitale sa më të thjeshta.

Plani i veprimit do të përfshijë edhe promovimin e shërbimeve me fokus klientët me aftësi ndryshe për të mundësuar kështu akses të plotë dhe të njëjtë për të gjithë konsumatorët.

Objektiva të ERE-s për mbrojtjen e konsumatorit

Tarifa të drejta – tarifa të bazuara në shërbime të realizuara me koston më të ulët dhe eficiente e të shpërndara në mënyrë të drejtë. Këto tarifa duhet të shmangin ndërsuvencionet e të shmangin riskun e ekspozimit të konsumatorëve ndaj ngjarjeve të papritura.

Standarde dhe cilësi shërbimi – shërbimet e klientëve gjatë zinxhirit të furnizimit me energji të jenë të qëndrueshme, transparente dhe të përgjegjshme. Konsumatorët duhet të mbrohen në funksion të një shërbimi me cilësi.

Plani i veprimit:

Për këtë ERE do të kryejë një proces konsultimi mbi efektivitetin dhe nevojën për rishikim me të gjitha palët e interesit dhe në vlerësim të praktikave me të mira rregullatore dhe në përshtatje të mundësive dhe nevojave për investime.

Në konsultë me praktikën më të mira dhe në kuadër të problematikave të hasura deri më tani, ERE do të rishikojë metodologjitë respektive të përcaktimit të tarifave.

Fleksibilitet

Konsumatorët kanë furnizim të sigurt dhe të qëndrueshëm. Kjo do të thotë që sektori tërheq investime të mjaftueshme afatgjata për të ofruar interesa të konsumit.

Plani i veprimit

Përfshin vendimmarrje të kujdesshme për investime që lidhen me sigurinë e furnizimit dhe që fuqizojnë më tej rrjetin e që janë të hapur ndaj zhvillimeve teknologjike.

PËR NJË TREG KONKURRUES PËRMES RREGULLIMIT, MONITORIMIT DHE
RAPORTIMIT, ZBATIMI DHE PËRPUTHSHMËRIA

Objektivi 2. Liberalizimi

“Paketa e pastër e energjisë” e vendos konsumatorin në qendër të tregut, nga njëra anë duke u bazuar në të drejtën e tij për zgjedhjen e lirë të furnizuesit, duke siguruar pjesëmarrje aktive të konsumatorëve. Aktualisht ERE ka miratuar rregullat për ndryshimin e furnizuesit. Zbatimi i këtyre rregullave në një kontrast që garanton tregun operacional është një nga prioritetet e ERE-s. Përveç zbatimit të detyrave të detyrimeve të caktuara nga ligji për aspektet që lidhen me tregun e brendshëm të energjisë elektrike, ERE duhet të monitorojë tregun e në mënyrë të veçantë zhvillimet e tregut të shitjes me pakicë, duke pasur parasysh edhe politikën e qeverisë dhe ministrisë përgjegjëse për energjinë në lidhje me liberalizimin e tregut, i cili në janar të këtij viti, me daljen në treg të lirë të një numri jo të vogël konsumatorësh, regjistroi në total 7358 konsumatorë që furnizohen në treg të lirë.

Monitorimi

Siç cituar më sipër një nga përgjegjësitë e ERE-s është edhe monitorimi i të licencuarve në tregun e energjisë. ERE në zbatim të ligjit nr. 43/2015, “Për sektorin e energjisë elektrike”, më konkretisht neni 19, germa “k”, publikon në faqen e internetit të dhëna katërmujore për funksionimin e tregut të energjisë elektrike. Këto të dhëna përpunohen edhe mbi bazë vjetore dhe përfshijnë:

- të dhëna mbi prodhimin neto vendës e të ndarë sipas kategorisë prodhim nga kompania publike apo burimet e tjera;
- energji e siguruar për Furnizuesin Universal, për Furnizuesin Publik, energji e siguruar për mbulimin e humbjeve;
- të dhëna që lidhen me OSHEE Group (OSSH; FSHU, FTL) përfshirë energjinë totale që hyn për OSHEE-në, humbjet totale në rrjet;
- shitjet sipas kategorive të konsumatorëve;
- arkëtimet;
- bilanci i OST-së (prodhimi, eksporti, importi i realizuar në vend);

Gjithashtu ERE përgatit raporte dhe të dhëna të tregut rajonal të energjisë elektrike.

Implementimi i REMIT aktualisht bazohet në kuadrin ligjor dhe praktikat më të mira ndërkombëtare të orientuar në:

- detyrimin për të publikuar informacione të brendshme;
- ndalimin e abuzimit të tregut (tregtimi i brendshëm dhe manipulimi i tregut);
- monitorimin e tregut (regjistrimi i pjesëmarrësve në treg).

Mekanizmin e raportimit të detajuar, mbledhja e të dhënave;

- kompetencat hetimore dhe të zbatimit të penaliteteve të rregullatorit;
- aspekte të tjera në lidhje me mbrojtjen dhe besueshmërinë e të dhënave;
- lista e kontratave dhe të dhënave që do të raportohen;
- palët përgjegjëse dhe afatet;
- udhëzime, rekomandime.

Njohja e palëve me detyrimet e zbatimit të kësaj rregulloreje.

Bashkëveprimi ndërrajonal për zbatimin e saj në rajon e më gjerë.

Sikurse edhe më sipër, politikat rregullatore edhe në vijim do të kenë për qëllim që të sigurojnë qëndrueshmëri ligjore dhe rregullatore për të menaxhuar potencialin për praktika abuzive që dëmtojnë në mënyrë të padrejtë tregun.

Plani i veprimit

Aktualisht ERE ka miratuar rregullat për integritetin dhe transparencën e tregut të energjisë me shumicë (REMIT), në vijim të miratimit të të cilave puna e ERE-s do të konsistojë në monitorimin e zbatimit të këtyre rregullave.

Fokusi i punës së ERE-s edhe përgjatë viteve 2024–2026 do të vijojë të jetë përditësimi i Regjistrimit Kombëtar REMIT në Shqipëri, i publikuar rregullisht edhe në faqen e ERE-s, sikurse publikimi e të dhënave mbi tregun e brendshëm të energjisë elektrike.

Por, gjithashtu, ERE do të monitorojë rregullisht transparencën në shërbimet e operatorëve, jo vetëm me qëllim informimin e konsumatorëve, por edhe për të vlerësuar zbatueshmërinë e përgjegjëseve të tyre në raport me aktet rregullatore në fuqi.

Konkurrenca

Një treg efektiv i energjisë ka në themel konkurrencën. Është në përgjegjësinë e ERE-s që vendimmarrjet e saj të promovojnë konkurrencën. Si e tillë kjo kërkesë ligjore është një objektivi i vazhdueshëm i ERE-s.

Plani i veprimit

Për qëllime të promovimit të konkurrencës në treg ERE synon të forcojë bashkëpunimin me Autoritetin e Konkurrencës për të ndarë zgjidhjet më të mira për promovimin e konkurrencës në tregun e energjisë.

Me qëllim arritjen e objektivit për një treg me pakicë që punon për konsumatorët, ne synojmë qasjen ndaj metodologjive që sigurojnë çmimet e drejta e që promovojnë konkurrencën dhe investimet inovative në treg, investime në përputhje me politikat mjedisore në vend, si dhe politika që marrin në konsideratë promovimin e burimeve të rinovueshme, si dhe mbrojtjen e konsumatorëve në nevojë. Si e tillë, puna e ERE-s do të konsistojë në një rivlerësim dhe konsultë me organizma të ndryshëm ndërkombëtarë për ndarjen e praktikave më të mira dhe të përshtatshme për sektorin e energjisë elektrike në vendin tonë.

Objektivi 3. Të përdorim ekspertizën tonë për të informuar rreth zhvillimeve të tregut të energjisë dhe mbështesin tranzicionin e energjisë

Qëllimi i ERE-s në ushtrimin e detyrave të saj është, ndër të tjera, të jetë një burim zyrtar dhe i besuar i informacionit rreth tregut të energjisë. ERE angazhohet në mënyrë efektive me palët e interesuara.

ERE kushton vëmendje në ndjekjen ose promovimin e çështjeve prioritare në sektorin e energjisë.

Plani i veprimit për realizimin e këtij objektivi përfshin:

Studimin e çështjeve me impakt në tregun e energjisë, duke ofruar eksperiencën dhe ekspertizën tonë në kuadër edhe të bashkëpunimit dhe pjesëmarrjes në organizatat ndërkombëtare për të sjellë praktikatat më të mira të rregullimit. Komunikimi përmes të gjitha formave të komunikimit përfshirë përmes përdorimit të rrjeteve sociale për të tërhequr vëmendje për çështjet me interes të përbashkët.

Për të përmbushur nevojat e sistemit dhe mundësuar apo përshpejtuar investimet e nevojshme infrastruktura, puna e ERE-s do të fokusohet në:

- bashkëpunimin me operatorët e rrjetit të transmetimit dhe shpërndarjes së energjisë elektrike në hartimin e planeve të zhvillimit të rrjetit dhe planeve të investimit të kompanive të rrjetit të transmetimit të energjisë elektrike;

- ndërmarrjen e iniciativave për rishikimin e akteve për lidhjen në rrjet dhe për përdorimin e tij.

Promovimi i teknologjive në shërbimet që ofrohen, të tillë si programet për matësit inteligjentë, por edhe të programeve të tjera që lidhen me fuqizimin e konsumatorit, të tillë si programi i menaxhimit të të dhënave apo programet e mbrojtës së të dhënave të konsumatorit.

Po ashtu, në kuadër të një dimensionit tjetër të ndryshëm nga ai klasik i operatorëve të rrjetit, që lidhet me futjen e shërbimeve digjitale, por edhe me cenueshmërinë e tyre prej këtyre shërbimeve, ERE do të fokusohet në përmirësimin e Strategjisë së saj për Sigurinë Kibernetike në përputhje me ndryshimet në ligjin primar për sigurinë kibernetike.

Siguria kibernetike

ERE dhe më herët ka konsideruar me mjaft rendësi sigurinë kibernetike të infrastrukturave të rrjetit.

ERE ushtron funksionet rregullatore me qëllim promovimin e një tregu të brendshëm konkurrues të sigurt dhe miqësor ndaj mjedisit për të gjithë klientët dhe furnizuesit, duke siguruar kushtet e duhura për funksionimin e sigurt dhe të qëndrueshëm të rrjeteve të energjisë elektrike, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin e energjisë dhe autoritetet rregullatore të vendeve të tjera.

ERE konsideron sigurinë në hapësirën kibernetike si përgjegjësi e përbashkët me të licencuarit që operojnë në sektorin e energjisë elektrike për qëllime të furnizimit pa ndërprerje.

Për këtë qëllim, ERE hartoi dhe miratoi rregullat dhe masat që duhet të ndërmerren nga operatorët e infrastrukturave kritike në sektorin e energjisë elektrike për të shmangur rreziqet e shkeljes apo dëmtimit të këtyre infrastrukturave në kuadër të operimit përmes platformave të ndryshme digjitale.

Plani i veprimit:

Objektivi ynë është të vazhdojmë të mbrojmë konsumatorët, duke ngritur vëmendjen në marrjen e masave për sigurinë e infrastrukturave kritike në sektorin e energjisë me fokus:

- rishikimin e rregullave në fuqi në bashkëpunim me operatorët e këtyre infrastrukturave dhe në konsultim me *Akcesk*, si dhe në vlerësim të ndryshimeve në ligjin për sigurinë e infrastrukturave kritike;

- mbikëqyrjen e vazhdueshme e zbatimit të planeve të masave nga operatorët e infrastrukturave kritike për mbrojtjen nga incidentet dhe sigurinë kibernetike për të shmangur ekspozimin e konsumatorëve;

- *digjitalizimin* – mbështetje e operatorëve të infrastrukturave kritike në implementimin e standardeve që lidhen me sigurinë kibernetike.

4. Objektiva të tjerë. Zhvillimi i burimeve të rinovueshme

ERE, për qëllime të promovimit të burimeve të rinovueshme ushtron funksionet e saj bazuar në ligjin nr. 24/2023, “Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme”; veprimtaria e ERE-s përfshin si të tillë referuar edhe rekomandimeve në rezolutën respektive të Kuvendit, për promovimin e programeve për zhvillimin e burimeve të rinovueshme, eficiencën e energjisë.

Plani i veprimit

Politikat e promovimit të burimeve të rinovueshme – ERE do të vijojë punën për miratimin e akteve rregullatore të përcaktuara në ligjin për burimet e rinovueshme.

Në kuptim të ligjit ERE është autoriteti përgjegjës për lëshimin e garancive të origjinës. Në zbatim të nenit 22, pika 2 e këtij ligji përcaktohet se ERE është organi kombëtar lëshues i garancive të origjinës në Republikën e Shqipërisë dhe siguron përafrimin e politikave dhe parimeve të garancisë së origjinës me sistemet e certifikatave të njohura në komunitetin e energjisë.

Po ashtu, në nenin 22, pika 14, e këtij ligji, është parashikuar, se: *ERE duhet t'i bashkohet sistemit rajonal të komunitetit të energjisë për të mundësuar tregtimin e garancive të origjinës me palët e tjera kontraktuese të komunitetit të energjisë.*

Ky detyrim është përmbushur nga ERE me nënshkrimin e marrëveshjes për regjistrin elektronik të sistemit rajonal të garancisë së origjinës.

Në nenin 22, pika 1, të këtij ligji, përcaktohet, ndër të tjera, se *ERE-ja miraton rregullat për lëshimin e garancive të origjinës dhe mënyrën e mbajtjes së regjistrit të garancive të origjinës.*

Në zbatim të këtij përcaktimi është draftuar rregullorja për lëshimin, transferimin, tërheqjen dhe anulimin e garancive të origjinës për energjinë elektrike të prodhuar nga burimet e rinovueshme.

Në hartimin e kësaj rregulloreje janë marrë në konsideratë përcaktimet e ligjit nr. 24/2023, “Për nxitjen e përdorimit të energjisë nga burimet e rinovueshme”, specifikat e sistemit rajonal të garancive të origjinës dhe elementet e regjistrit elektronik të GO-ve. Në vijim ERE do të punojë për finalizimin e këtij procesi për miratimi e këtyre rregullave dhe implementimin e marrëveshjes për regjistrin elektronik të sistemit rajonal të garancisë së origjinës.

Digjitalizimi – puna e ERE-s do të konsistojë në bashkëpunim me operatorët, për të përshpejtuar proceset e digjitalizimit që lehtësojnë aksesin e përdoruesve dhe konsumatorëve ndaj shërbimeve që operatorët ofrojnë.

KAPITULLI IV PËRFUNDIME

Sfidat e tregut të energjisë, ndryshimet në legjislacionin primar dhe atë sekondar, si dhe me ndryshimet teknologjike, me të cilat ballafaqohen konsumatorët e energjisë dhe pjesëmarrësit e tregut në tërësi sjellin në fokus të punës të ERE-s, adresimin e çështjeve që kërkojnë ndërhyrjen e rregullatorit. Për këtë qëllim, ERE ka përcaktuar në këtë dokument objektivat strategjike për të pasur një vizion të qartë të çështjeve prioritare dhe planit të veprimeve.

ERE do të vijojë të kryejë analiza/studime të aspekteve të rëndësishme të kuadrit rregullator që kanë të bëjnë me çështjen e shërbimeve të rregulluara.

ERE do të shqyrtojë kuadrin rregullator të nevojshëm për fuqizimin e konsumatorëve dhe mbrojtjen e konsumatorëve në nevojë.

Vendosja e çmimeve të drejta dhe të arsyeshme është një nga prioritet kryesore e, për këtë qëllim, ERE do të rishikojë metodologjitë respektive të përcaktimit të tarifave të transmetimit, shpërndarjes dhe çmimeve të rregulluara.

ERE do të përditësojë rregullat e saj mbi sigurinë kibernetike, si dhe do të monitorojë zhvillimet e planeve të zbatimit të sigurisë kibernetike, gjithashtu, nga këta operatorë.

Prioritet në punën e ERE-s vijon të jetë mbrojtja dhe fuqizimi i konsumatorit, dhe nxitja e konkurrencës në treg, përcaktimin e tarifave dhe çmimeve të drejta, mbështetjen e operatorëve në investimet për sigurinë e furnizimit me energji elektrike, monitorimin e shërbimeve të të licencuarve në përgjithësi dhe në përmbushjen e standardeve të cilësisë së shërbimit dhe plotësimin e kuadrit rregullator të nevojshëm apo dhe rishikimin e tij.

ERE do të vijojë të promovojë dhe do të bëjë përpjekjet më të mira për të përfshirë palët e interesit në vendimmarrje, për të përçarë besimin tonë në vlera, të tilla si: integriteti, thjeshtësia, gjithëpërfshirja dhe, mbi të gjitha, besimi dhe respekti i ndërsjellë.

Këto vlera përbëjnë kulturën tonë të punës, një kulturë ku të gjithë kanë përgjegjësi për të vepruar për interesin afatgjatë të shoqërisë.